

TAKOZVANA PRAVNA DRŽAVA

Iz dana u dan se uvjeravamo u to kako je onomu koji ima vlast razmjerno lako na elastičan način tumačiti prilično neodređene, a od obilne upotrebe posve izluzane pojmove kao što su *pravna država* i *vladavina prava*. Tamo gdje mora ili želi kapitulirati, vlada će se pozvati na obvezu poštivanja ugovora, na međunarodne običaje ili na zadanu riječ; tamo gdje želi izigrati zakon, tamo će ispred njega mahati tobožnjim nacionalnim ponosom i dostojanstvom.

A ono što najviše čudi u već poodavno karikaturalnoj pripovijesti oko *Perkovićeve zakona* jest uvjerenje vladajućih krugova da će dimnom zavjesom od tzv. ustavnih promjena uspjeti prikriti svoje prave ciljeve: nastojanje da se onemogućí istraga o ratnim i poratnim zločinima jugoslavenskoga komunističkog režima, potom suđenje zločincima. Te istrage i suđenja nesumnjivo bi ugrozile Potemkinova sela tzv. hrvatskog antifazišizma koji je u pretežnoj mjeri – na našu nacionalnu žalost i tragediju – u doba Drugoga svjetskog rata bio tek dio jugoslavenskoga boljševizma, a nakon obnove jugoslavenske tvorevine najpouzdaniji branič jugounitarizma. Mit treba obraniti pred činjenicama, jer iz perspektive *subnorovskih* duhovnih i političkih nasljednika koji i danas upravljaju Hrvatskom, posve je jasan onaj Flaubertov poučak: ne valja dirati u idole, jer nam njihova pozlata ostaje na rukama.

Hrvati, doduše, uglavnom ne primjećuju da je pitanje ubojstva hrvatskih političkih emigranata svedeno na problem iznimno brutalnog ubojstva Stjepana Đurekovića iz 1983. godine, i da ni Njemačka – na čijem je području ubijen uvjerljivo najveći broj Hrvata – ne pokazuje osobit interes za istragom nekih drugih zločina, nad nekim drugim i *drugačijim* žrtvama (što hoće reći da i u njemačkim pogledima na pravnu državu postoje jednaki i *jednakiji!*). No hrvatskim je vladajućim krugovima ipak teže izići nakraj s Berlinom i Bruxellesom, negoli s hrvatskim nezadovoljnicima, među koje je lako baciti kost ili ih jednostavno, nerijetko i uz pomoć prividnih protivnika vladajućih struktura, proglasiti zasukanim nacionalistima, ustaškim nostalgicarima ili *mesičevski* jednostavno, *ustašoidima*. Ipak, i vladi je jasno da će se nagovještaj ustavnih promjena vrlo brzo ispuhati i postati neupotrebljiv čak i za unutarnju upotrebu.

Ne radi se samo o tome da nagovještaj dokidanja apsolutne zastare za ubojstva koja su politički motivirana ima teške pravne i logičke nedostatke: od problema retroaktivne primjene zakona do pravne nesigurnosti i arbitrarnosti koja proizlazi iz očite činjenice da se politička motivacija ne može s onim stupnjem izvjesnosti koju zahtijeva kazneno pravo jedne civilizirane države, utvrditi u onoj fazi kad je to nužna pretpostavka dokidanja zastare (dakle, u vrijeme optuženja), nego tek na kraju postupku (dakle, u pravomoćnoj presudi). Veća je nevolja da će Hrvatska demokratska zajednica – za koju samo slijepci ne vide da je dio jedne te iste pripovijesti, baš onaj najčvršći stup na koji je i zadnjih dvadeset i nešto godina zabijena tabla s natpisom *Trg maršala Tita* – ustavne promjene onemogućiti postavljanjem protuzahatjeva kojima će, po običaju, zavesti onaj dio biračkoga tijela na koji aspirira, a oko kojih ne će biti sporazuma s koalicijom što je sada na vlasti.

U međuvremenu ćemo se baviti drugim aspektima tzv. pravne države, pa će nas sa svih strana – i oni što su za takve propise glasovali kao telad i ovi što ih danas žele provesti – uvjeravati da je dobro znati ćirilicu, i da je ona i hrvatsko pismo. Jest, i sam ju bez ikakvih teškoća čitam; i jest, bila je ona pismo kojim su se i Hrvati služili. No Hrvati je danas u Vukovaru imaju razloga doživljavati hrvatskim pismom upravo onoliko koliko bismo svastiku na javnim zgradama u Njemačkoj doživjeli kao puku počast hinduističkoj i drugim civilizacijama koje su taj znak – što na sanskrtu označava samo *dobro* – stoljećima koristili.

A dok ne nametnemo svijest da pravna država ne znači samo pravo manjina, nego i zaštitu dostojanstva većine, dotad ćemo se, poput djeteta s lizaljkom, zabavljati Tuđmanovim ministrom Jožom Boljkovcem, očekujući početak fingiranoga postupka protiv još jednoga Tuđmanova *aduta*, Josipa Perkovića, pred zagrebačkim, hrvatskim sudom. Pripremi toga igrokaza očito služi vladino domišljato nastojanje da propisi o europskome uhidbenom nalogu stupe na snagu tek 1. siječnja iduće godine. A i rezultat igrokaza znademo: optuženik i njegova svita će slaviti nakon oslobađajuće presude, a vladinovi i oni kojima je desetljećima glava duboko u koritu će, po običaju – veličati pravnu državu.

Tomislav JONJIĆ

IZ SADRŽAJA

ZVONKO BUŠIĆ – (O)PORUKA	2
Josip Ljubomir BRDAR	
ISTINSKE ŽRTVE DOMOVINSKOGA OBRAMBENOG I OSLOBODILAČKOG RATA	4
Irena DUBRETA	
NEUKLONJENI OSTATCI KOMUNISTIČKOG TOTALITARIZMA U HRVATSKOJ	6
Prof. dr. Branimir LUKŠIĆ	
NAŠ NUTARNJI SVIJET (15)	10
Maja RUNJE, prof.	
SAVJET LIJEČNIKA	10
Dr. med. Drina BLAŽEKOVIĆ-SOJČIĆ	
PLEHAN: POSJET BOSANSKOJ POSAVINI NEKADA I SADA (V.)	12
Dr. Vjeko Božo JARAK	
O LJUDIMA I ŽIVOTU PREMA KNJIŽEVNOM DJELU MILE BUDAKA (5.)	16
Maja PAVELIĆ RUNJE	
OTKRIVENO SPOMEN-OBILJEŽJE ŽRTVAMA JUGOSLAVENSKE ARMIIJE. 23	
Ivo TUBANOVIĆ	
ZVONKO BUŠIĆ I HRVATSKI PLAMEN: UMJESTO NEKROLOGA	24
Tomislav JONJIĆ	
ZVONKO BUŠIĆ: PISMO IZ TAMNICE (2004.)	31
JUGOSLAVIJA KAO MUČILIŠTE: UZNIČKI DNEVNIK ZDENKA BLAŽEKOVIĆA IZ 1936. GODINE	38
Goran Ante BLAŽEKOVIĆ & Tomislav JONJIĆ	
ISTINA O KOMUNISTIČKIM ZLOČINIMA OD 1945. DO 1990. NA ZADARSKOM PODRUČJU	51
Ivan MATIJEVIĆ, prof.	
IN THIS ISSUE	55
IN DIESER AUSGABE	56